

OBSAH

PŘEDMLUVA	15
ÚVOD	19
Úkol práce a její záměr	20
Teologicko-antropologický charakter práce a její neukončenost	22
Struktura práce	25
Základní metodologické ukotvení teologické interpretace literatury	26
a) Teologické zdůvodnění interpretace uměleckých textů	26
b) Literárněteoretické zdůvodnění teologické interpretace	29
c) Podněty hermeneutické interpretace	33
d) Prvky významové výstavby díla a proces formulování tématu	34
PRVNÍ ČÁST	
PROLEGOMENA K ČETBĚ DURYCHOVA DÍLA OČIMA TEOLOGICKÉ ANTROPOLOGIE	39
1. Život a dílo Jaroslava Durycha	41
1.1 Dobový a společenský kontext Durychovy tvorby	41
1.2 Životní příběh Jaroslava Durycha	48
1.2.1 Durychovo narození a jeho rodiče	49
1.2.2 Dětství, ztráta domova a obou rodičů	50
1.2.3 Studentská léta	50
1.2.4 Sňatek a válečné nasazení	52
1.2.5 Soukromá lékařská praxe, návrat do armády a usídlení v Olomouci	54
1.2.6 Přesídlení do Prahy, předčasná penze, nemoci a smrt	56

1.3	Přehled literární tvorby Jaroslava Durycha	57
1.3.1	Počátky a profilování vlastní tvorby (období do konce první světové války)	58
1.3.2	Období zralé tvorby (20. léta 20. století)	60
1.3.2.1	Povídky	61
1.3.2.2	Poezie a dramata	62
1.3.2.3	Cestopisy a memoáry	63
1.3.2.4	Eseje	66
1.3.2.5	Nejvýznamnější prozaická díla (Sedmikráska, Bloudění, Rekviem)	68
1.3.2.6	Publicistika	70
1.3.2.7	Umělecké a estetické zdroje	71
1.3.3	Období mlčení a nového hledání (30. léta 20. století)	73
1.3.4	Omezení publikačních možností a plodný závěr tvorby (40.–60. léta 20. století)	78
2.	Durychův člověk tváří v tvář interpretům	81
2.1	Absolutní dualismus: „roztržený“ člověk a „neúplný“ Bůh (František X. Šalda)	82
2.2	Posvěcení psychologického románu: dech náboženské extáze a svátostné milosti (Arne Novák)	85
2.3	Katolický paradox: „neseme Jeho tvář“ (Pavel Eisner)	87
2.4	Mysterium chudoby: kapacita pro Boha (František Götz)	90
2.5	Živoucí sen, nebo strnulá vůle: dva pokusy o smíření života a smrti (Bedřich Fučík)	93
2.6	Příliš strmá transcendentála: člověk sežehnutý absolutnem (Jaroslav Med)	98
2.7	„Mnohojediná“ chudá dívka: propojení platonsko-katolické estetiky s mariánským barokem (Martin C. Putna)	101
2.8	Směřování k domovu: poutnictví ukotvené ve vertikále (Karel Vrána)	104

2.9	Dosavadní recepcce Durychova díla jako výzva k dalšímu zkoumání	110
DRUHÁ ČÁST		
	VZTAH MUŽE A ŽENY V PRÓZE JAROSLAVA DURYCHA	113
3.	Průhled celkem Durychova díla – vztah muže a ženy jako prostor iniciace	115
3.1	Konceptuální soudržnost jednotlivých ztvárnění vztahu muže a ženy: iniciace bohatého muže skrze sjednocení s chudou ženou	115
3.2	Variabilita jednotlivých ztvárnění vztahu muže a ženy – přehled interpretovaných textů	117
3.3	Příběhy vztahu muže a ženy – moderní podobenství o smyslu života	121
4.	Životní pouť mužských postav	125
4.1	Uzavřenost vůči transcenci	126
4.1.1	Vazba na společenské postavení	126
4.1.2	Vnitrosvětský horizont života postav – život bez přesažnosti	129
4.1.3	Stín osamocení	130
4.1.4	Odcizení od ženy – rozbití komplexnosti člověka	132
4.1.5	„Přidušené“ bytí	133
4.1.6	Nezabydlený domov	136
4.1.7	Oddělení od rodičů – narušení vztahu k původu bytí	137
4.2	Vyjítí ze sebe a niterná touha po alteritě	141
4.2.1	Bytostná potřeba nitra	141
4.2.2	Potřeba alterity a vztahovosti	143
4.2.3	Nepředmětná touha	146
4.2.4	Zaměření k nekonečnu	147
4.3	Nové určení postav a jejich podřízenost absolutnímu soudu	148

4.3.1	Setkání s neznámou mocí	149
4.3.2	Působení svrchované moci v nitru postav	150
4.3.3	Moc absolutního soudu: stvořitelský a zachraňující účinek	152
4.3.4	Absolutní soud: absolutní přijetí a obdarování	157
4.4	Účinky putování: přechod k počátku bytí a mateřskému přijetí	157
4.4.1	Ztráta orientace a obnažení bytí	158
4.4.2	Vstup do zapovězeného prostředí a nevratnost putování: přechod k novému způsobu bytí	159
4.4.3	Přechodový čas	161
4.4.4	Cesta k počátku a rekapitulace dětství	162
4.4.5	Návrat na hranici bytí a nebytí	164
4.4.6	Hledání ženy a potřeba mateřského přijetí	165
4.4.7	Setkání se ženou jako rekapitulace zrození	167
5.	Chudá žena	170
5.1	Bytostná chudoba a její znaky	170
5.1.1	Chudoba jako „stigma vydědění“	172
5.1.1.1	Nezařaditelnost do společenského řádu	172
5.1.1.2	Nezávislost chudé ženy	175
5.1.1.3	Vyhnanství – vnější aspekt vydědění	176
5.1.1.4	Vyjítí ze sebe – vnitřní aspekt vydědění	178
5.1.2	Bezdomoví	179
5.1.3	Osiřelost	180
5.2	Způsob bytí chudé ženy tváří v tvář její vydědění a jejímu ponížení	182
5.2.1	Existenciální obnaženost chudé ženy	183
5.2.2	Setkání jako místo zjevení identity	186
5.2.3	Vydědění jako posláním	186
5.2.4	Receptivita chudoby a schopnost sdílení	188
5.2.5	Kenotický základ chudoby	190

5.2.6	Ontologický status chudé ženy: existence jako akt přijímání a darování	195
5.2.7	Shrnutí: způsob bytí chudé ženy	196
5.3	Nový domov a symbolika dívčina pokoje	198
5.3.1	Symbolika pokoje a existenciální otevřenost	199
5.3.2	Prostor přijetí a pozvednutí k novému životu	199
5.3.3	Místo připravené pro druhého	200
5.3.4	Prostor zjetí a zasvěcení	201
5.3.5	Uvnitř posvátného tajemství	204
5.3.5.1	Nová intimita jako participace na posvátném	204
5.3.5.2	Nová podoba – pronikání tváří	206
5.3.6	Shrnutí: nový domov	209
5.4	Nové dcerovství chudé ženy a jeho nadpřirozený původ	210
5.4.1	Zemřelý otec a nebeský Otec (Duše a hvězda)	211
5.4.2	Vyvýšené mateřství a čest být dcerou (Boží duha)	214
5.4.3	Plodnost až ke smrti – předání tváře (Masopust)	218
5.4.4	Vzájemná vydanost rodičů a dcery (Tři dukáty)	219
5.4.5	Mateřství jako „odevzdání všeho“ (Almužna)	219
5.4.6	„Otcem jejím byl Bůh“ (Bloudění)	223
5.4.7	Shrnutí: „Dítě může mít jenom Bůh“	227
6.	Závěr	230
6.1	Souhrnná charakteristika vztahu muže a ženy v Durychově próze	230
6.2	Teologické perspektivy vztahu muže a ženy v Durychově próze	232
6.2.1	Homo viator: dynamický, teleologický a eschatologický rozměr člověka jako Božího obrazu	233
6.2.2	Homo capax Dei: od uzavřenosti k vyjití ze sebe	236
6.2.3	Člověk přijatý v „lůně“ Trojice	239
6.2.3.1	Křesťanská výška a niternost jako zkušenost perichoreze	239

6.2.3.2 Člověk v moci Ducha	240
6.2.3.3 Kristova kenóze a trinitární „chudoba“	244
6.2.4 Člověk jako muž a žena – pohlavnost jako specifická forma lidské otevřenosti Bohu	246
Seznam použité literatury	249
Seznam použitých zkratk	259
Summary	260
Jmenný rejstřík	261